

TER BESLUITVORMING

Nota actief openbaar

Ja

Onze referentie

2023-0000167006

Datum

7 april 2023

Opgesteld door

[Redacted]

Samengewerkt met

JenV, EZK, CZW

Bijlage(n)

1

Aan
Van

Staatssecretaris BZK
DGDOO/DS

nota

Nota Kamervragen Sociale media oorzaak mentale
problemen tienermeisjes

Aanleiding

Bijgaand treft u de beantwoording van de Kamervragen t.a.v. de online blog *'Social Media is a Major Cause of the Mental Illness Epidemic in Teen Girls. Here's the Evidence'* van Jon Haidt.¹ Streven is om de antwoorden binnen de drie weken termijn aan de Kamer te sturen. Deze termijn verstrijkt op 30 maart 2023. U beantwoordt de vragen samen met de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Geadviseerd besluit

- Graag akkoord gaan met de antwoorden in de Kamerbrief en verzending aan de Kamer.

Kern

- In zijn Blog komt Jon Haidt (professor New York University) tot de conclusie dat sociale media een belangrijke oorzaak zijn van mentale aandoeningen onder meisjes.
- De vragen van het CDA (Slootweg en Kuik) gaan met name over de causale relatie tussen sociale media en depressie/angst en maatregelen vanuit het kabinet.
- NL wetenschappers geven aan dat er momenteel geen wetenschappelijke consensus is over een eenvoudige, directe causale relatie tussen sociale media gebruik en mentale aandoeningen zoals depressie.
- NL wetenschappers geven wél aan dat er wetenschappelijke consensus is dat langdurig sociale media gebruik door jongeren ten koste gaat van mentale en cognitieve ontwikkeling. Ook is er consensus over het feit dat mechanismen in sociale media kunnen bijdragen aan mentale problemen.
- In de beantwoording geeft u aan dat u en de staatssecretaris van VWS dit zorgelijk vinden. Sociale media platforms hebben de verantwoordelijkheid om de rechten en belangen van minderjarigen te allen tijde te borgen. U geeft aan de sociale media platforms hierop aan te spreken.
- Daarnaast geeft u in de beantwoording aan dat het ministerie van BZK een Kinderrechten Impact Assessment (KIA) ontwikkelt. Met deze KIA kunnen risico's voor kinderrechten in kaart worden gebracht, waaronder het recht op een goede gezondheid. Het ministerie van BZK is voornemens om deze KIA te gaan toepassen op door minderjarigen

¹ [Social Media is a Major Cause of the Mental Illness Epidemic in Teen Girls. Here's The Evidence. \(substack.com\)](https://www.substack.com/p/social-media-is-a-major-cause-of-the-mental-illness-epidemic-in-teen-girls-here-s-the-evidence)

veelgebruikte online diensten en met de producenten daarvan in gesprek te gaan over de resultaten.

- In de beantwoording geeft de staatssecretaris van VWS (samen met u) aan de conclusie van de blog, dat meisjes ten opzichte van jongens in hogere mate te maken hebben met depressieve- of angstklachten, te herkennen. Het preventiebeleid is echter gericht op zowel meisjes als jongens, omdat er redenen kunnen zijn dat klachten minder snel bij jongens worden herkend.
- De staatssecretaris van VWS en u geven aan dat de algemene trends in de toename van depressie onder jongeren zorgwekkend zijn. De staatssecretaris van VWS lanceerde in dit kader de 'Aanpak mentale gezondheid voor ons allemaal'. Deze aanpak besteedt specifiek aandacht aan jongeren en de online leefwereld. Naast de bovengenoemde acties geven u en de staatssecretaris van VWS aan de voorlichting t.a.v. sociale mediagebruik verder te versterken, waaronder voorlichting over de effecten van langdurig online zijn, zoals verwoord in de Werkagenda Waardengedreven Digitalisering.
- De Kamervragen zijn beantwoord in afstemming met VWS, EZK en BZK/CZW.

Onze referentie
2023-0000167006

Datum
7 april 2023

Toelichting

Blog Jon Haidt 'Social Media is a major cause of the mental illness epidemic in teen girls. Here's the evidence'

- Jon Haidt is professor 'Ethical Leadership' aan de New York University, Stern School of Business. Haidt publiceert regelmatig artikelen en blogs, waaronder op het platform Substack waar onderhavige blog op gepubliceerd is.
- In zijn blog beargumenteert Haidt dat sociale media een belangrijke oorzaak zijn voor de mentale problemen van tienermeisjes. Haidt komt tot deze conclusie op basis van een review van studies over het onderwerp (statistische, longitudinale en experimentele studies).
- Haidt geeft aan dat veel statistische studies een correlatie zien tussen de tijd dat gebruikers spenderen op sociale media en mentale problemen (83% van onderzochte studies). Hierbij wordt meestal gevonden dat deze correlatie sterker is bij meisjes dan bij jongens. Een meerderheid van de door Haidt onderzochte longitudinale studies (62,5%) laten indicaties van causatie zien. Ook een meerderheid van de door Haidt onderzochte experimentele studies laat indicaties van causatie zijn (67%).
- Volgens Haidt laten sommige experimenten een directe impact van sociale media op hun gevoelens zien. Een voorbeeld is een experiment waarbij meisjes die werden blootgesteld aan gemanipuleerde foto's op Instagram een minder positief zelfbeeld hadden t.a.v. hun lichaam dan meisjes die blootgesteld werden aan echte foto's.
- Haidt beargumenteert daarnaast dat zogenaamde 'quasi-experimenten' (waarbij onderzocht wordt hoe hele gemeenschappen veranderen na de introductie van sociale media) vinden dat wanneer het sociale leven zich online gaat afspelen, het mentale welzijn van mensen (vooral meisjes) afneemt.
- Op basis van deze onderzoeken komt Haidt tot de conclusie dat sociale media een belangrijke oorzaak zijn van mentale aandoeningen en niet alleen een correlatie hebben.

Appreciatie door NL wetenschappers

- VWS en BZK hebben de blog voorgelegd aan verschillende NL wetenschappers gespecialiseerd in het onderwerp, waaronder van het Trimbos Instituut en de Universiteit Utrecht.

- De wetenschappers wijzen er op dat het hier gaat om een blog op een platform en niet om een in een wetenschappelijk tijdschrift gepubliceerd artikel (dat door andere wetenschappers ge-peer reviewd wordt). De blog moet in dit licht gezien worden.
- Daarnaast geven de wetenschappers aan dat er momenteel in de wetenschappelijke literatuur geen consensus is over de vraag of er een eenvoudige, directe causale relatie is tussen sociale media gebruik en depressie/angststoornissen. Er zijn twee wetenschappelijke stromingen: één die aangeeft dat er sprake is van causatie (zoals Haidt) en één die aangeeft dat die causatie er niet is. Eenduidig bewijs van eenvoudige, directe causatie zien zij niet, er zijn wel indicaties voor causatie (zoals ook beschreven door Haidt).
- De oorzaak voor wetenschappelijke onduidelijkheid is volgens de wetenschappers gelegen in het feit dat depressies en angststoornissen ontstaan door een complex aan factoren (combinatie van lichamelijke, geestelijke en/of omgevingsfactoren). Het is hierbij vaak niet mogelijk om één doorslaggevende oorzaak te identificeren voor de depressie of angststoornis.
- Wel zien de wetenschappers wetenschappelijke consensus over het feit dat problematisch gebruik van sociale media door jongeren ten koste gaat van hun mentale en cognitieve ontwikkeling. Problematisch gebruik doet zich voor wanneer andere activiteiten of sociale contacten onder het gebruik lijden. Het percentage jongeren met problematisch gebruik steeg van 3,8% in 2017 naar 5,3% in 2021. Ook zien wetenschappers dat bepaalde mechanismen in sociale media kunnen bijdragen aan het versterken van een depressie of gevoelens van angst. Een voorbeeld is een informatiefuik over depressie, wat het gevoel daarover kan aanwakkeren.

Onze referentie
2023-0000167006
Datum
7 april 2023

Algemene lijn in beantwoording VWS en BZK

- In de beantwoording geven u en de staatssecretaris van VWS aan dat er geen wetenschappelijke consensus is t.a.v. een eenvoudige en directe causale relatie tussen sociale mediagebruik en depressie.
- Wel geven u en de staatssecretaris van VWS aan dat er brede wetenschappelijke consensus is over het feit dat langdurig gebruik van sociale media door jongeren ten koste gaat van hun mentale en cognitieve ontwikkeling. Ook schrijven u en de staatssecretaris van VWS dat er wetenschappelijke consensus is over het feit dat bepaalde mechanismen in sociale media kunnen bijdragen aan het versterken van een depressie of gevoelens van angst.
- U en de staatssecretaris van VWS schrijven dat deze ontwikkeling zorgwekkend is. Sociale media platforms hebben de verantwoordelijkheid om de rechten en belangen van minderjarigen te allen tijde te borgen. U geeft aan dat u de sociale media platforms hierop aanspreekt. Daarnaast moeten de platforms in het kader van de opkomende verplichtingen vanuit de DSA meer transparantie gaan bieden over de effecten van hun platforms, de risico's voor minderjarigen, de maatregelen die zij nemen om risico's te mitigeren en de effectiviteit van de maatregelen.
- U schrijft dat - om meer grip te krijgen op de risico's van online producten en diensten voor minderjarigen - het ministerie van BZK een Kinderrechten Impact Assessment (KIA) ontwikkelt. Met deze KIA kunnen risico's van een concreet online product of dienst voor kinderrechten in kaart worden gebracht (waaronder het recht op een goede mentale en fysieke gezondheid). Het ministerie van BZK is voornemens om deze KIA te gaan toepassen op door minderjarigen veelgebruikte online diensten en met de producenten daarvan in gesprek te gaan over de resultaten.

- De staatssecretaris van VWS geeft aan de conclusie van de blog, dat meisjes ten opzichte van jongens in hogere mate te maken hebben met depressieve- of angstklachten, te herkennen. Dat blijkt ook uit andere onderzoeken. Het preventiebeleid is echter gericht op zowel meisjes als jongens, omdat er redenen kunnen zijn dat klachten minder snel bij jongens worden herkend.
- U en de staatssecretaris van VWS geven aan de algemene trend in de toename van depressie onder jongeren zorgwekkend te vinden. De staatssecretaris van VWS stuurde hierover eerder een Kamerbrief en lanceerde de 'Aanpak mentale gezondheid voor ons allemaal'. Deze aanpak besteedt specifiek aandacht aan jongeren en de online leefwereld. Naast de bovengenoemde acties willen VWS en BZK de voorlichting t.a.v. sociale mediagebruik verder versterken, waaronder voorlichting over de effecten van langdurig online zijn.

Onze referentie
2023-0000167006

Datum
7 april 2023

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Motivering

In de openbaar gemaakte versie van deze nota zijn alle persoonsgegevens van ambtenaren geanonimiseerd.